

ДО ПИТАННЯ РЕФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ

Пак С.Я.

*Науковий керівник - д.м.н., проф., заслужений діяч науки і техніки України І.М. Солоненко
Національна академія державного управління при Президентові України,
кафедра державного управління охороною суспільного здоров'я*

Систему охорони здоров'я варто розглядати і як підсистему стосовно держави або суспільства, що не повинні входити у протиріччя як із загальними конституційними основами держави, так і з конституційними гарантіями прав громадян на охорону здоров'я і медичну допомогу. Вказана увага до здоров'я населення пояснюється загальновідомим фактом існування у нашій країні глибокої демографічної кризи, що виражається негативним значенням показника природного приросту населення, погіршенням загального рівня здоров'я, зниженням середньої тривалості життя громадян, ростом інвалідизації населення тощо. Необхідно звернути увагу, що у доступній нам літературі ми не знайшли відповіді на те, хто і як має проводити реформи в галузі медицини. Тобто, не пропонується чіткого бачення структури і функції управління особливо на регіональному, та на місцевому рівнях, принаймні у перехідному періоді становлення держави. Метою дослідження є вивчення шляхів реформування державного управління охороною здоров'я в Україні, розробка рекомендацій щодо застосування отриманих результатів у практиці. У процесі роботи встановлено, що протиріччя, які виникли між декларативними нормами і наявним станом справ у державі, зокрема в галузі охорони здоров'я, необхідно привести у відповідність із сучасними суспільними вимогами. Тому моделювання перспективної і раціональної системи охорони здоров'я є процесом активним, професійним і наукомістким, а забезпечення подальшого розвитку такої системи повинно бути керованим процесом, насамперед, у правовому відношенні. Правове регулювання форм і методів державного управління охороною здоров'я повинно відображати об'єктивну сутність і сучасний стан такої соціальної системи, яка забезпечує відновлення здоров'я населення. Концептуальне бачення такої системи, її організаційно-правові форми, розкриття і розуміння об'єктивної сутності наближує формування нової парадигми існуючої охорони здоров'я, визначає побудову адекватної моделі управлінсько-правових та функціональних характеристик. Здоров'я населення має бути національним пріоритетом, і саме уряд, місцеві органи державної виконавчої влади та місцевого самоврядування мають забезпечувати ефективний управлінський процес на усіх рівнях з метою досягнення стратегічних цілей у сфері охорони здоров'я, тобто державне управління є найважливішою функцією. Процес управління зазначеною сферою передбачає цілу низку взаємопов'язаних заходів, у тому числі визначення чіткої політики і стратегії її розвитку: забезпечення відповідної державної підтримки діяльності установ охорони здоров'я на усіх рівнях і їх пропаганду, здійснення поточного контролю і регулювання взаємодії секторів причетних до організації охорони здоров'я, тощо. Перед національною системою охорони здоров'я постають важливі завдання з удосконалення організаційно-правових, функціонально-структурних моделей, налагодження оптимальних конструкцій та взаємозв'язків між суб'єктами управління, та власне медичного обслуговування. За останні 10 років активно обговорюються шляхи реформування медичної галузі України. Сьогодні реформи в Україні мають якісно визначити два стани: з одного боку, умовного початкового етапу перетворень системи охорони здоров'я, з іншого боку – стратегічного напрямку її розвитку. Однак слід зазначити, що напрямками вибрані лише, в основному, два – це страхова медицина та загальна практика - сімейна медицина. Зазвичай заклики до необхідності реформ обмежуються деклараціями, часто без конкретних механізмів їх впровадження. Реформою називають ліквідацію фельдшерсько-акушерських пунктів та дільничних лікарень у сільській місцевості, скорочення ліжкового фонду та лікарських посад у лікарняних закладах. Неоднозначною залишається проблема реалізації принципів профілактики і загальнодоступності медичної допомоги. Спираючись на переважний розвиток регіональної охорони здоров'я, профілактичний напрямок полягає у забезпеченні і підтримуванні належного рівня здоров'я населення конкретної території. Подібний підхід дозволяє враховувати як загальні, так і специфічні фактори, що визначають стан здоров'я населення того або іншого регіону. На основі дослідженого можна констатувати, що в час, коли відсутні демократичні засади та не визначена стратегія розвитку держави, говорити про серйозні трансформаційні процеси особливо у медичній галузі – передчасно. З огляду на це, доцільно проводити не реформи, як більш кардинальний процес, а зміни, що потрібні на сьогоднішньому етапі розвитку України і здійснювати управління змінами. Для забезпечення управління громадським здоров'ям, підвищення ефективності систем охорони здоров'я та їх рентабельності необхідно створити чітку структуру управління, запровадити систему стимулів і регуляторів, а також забезпечити суспільство, і насамперед медичну громадськість, необхідною інформацією з питань політики та діяльності у сфері охорони здоров'я.